

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale și concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 130 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

Misionarism comod.

Adevărul spus cu curaj nu place celor ce iubesc neadevărul, cu atât mai puțin plac rechizitoriile severe.

Deoarece: prin adevăr se spulberă închipuirile periculoase, ce fiecare dintre noi și le are în jurul persoanei sale, iar prin rechizitorii se prezintă o falsă activitate în adevărata ei lumină.

E ceeace vrem să facem și astăzi: să spunem adevăruri crude referitoare la misiunea noastră, să facem rechizitorii severe referitoare la activitatea noastră.

Și dacă vom reuși să provocăm sesizări, cât mai multe sesizări, remușcări cât mai multe remușcări, țelul ce ni l-am propus va fi atins chiar cu prețul unor inevitabile supărări pentru noi, care scriem.

* *

Nu misionăm, nici nu combatem sectele; nu ne producem osteneală gratuită, nici nu le cunoaștem cel puțin doctrina; iar cât despre pericolul ce-l reprezintă ele pentru Biserică, ne complacem a crede, că sunt lucruri răsuflăte sau exagerate.

Până acum singurul ajutor efectiv dat Bisericii în lupta ei cu sectele nu a fost dela preoți, cari sunt chemați a fi gardienii intoleranți ai tezaurului doctrinal revelat, ci a venit dela Stat.

Preoții se adună în cercuri misionare, majoritatea lor neroditoare; fac pline de fast slujbe în sobor, fără însămânțări mai personale, mai plină de osteneală lucrare individuală; se adună apoi și discută de toate; chiar pe confrății lor, dar nu înregistrează biruințe sau programează viitoare luptă sau modestă activitate.

Statul, până acum, a fost cel mai merituos și mai bun misionar în lupta cu sectele.

Meritul și folosul acestui misionar merge însă mână în mână cu autoritatea.

Statul a creat legi salutare, care dărâamă din temelie machinațiunile sectare, nelăsându-le nici o porțiță de scăpare, neoferindu-le nici o posibilitate de existență.

Ceeace puterea Statului însă a îndeplinit atât de eficace și oportun, date fiind condițiile eșuate de luptă contra lor, Biserica prin ierarhia sa este chemată a armoniza prin tact și dragoste.

Nu comoditatea misionară, din ce în ce mai condamnată, în umbra acestor legi salutare; nu ura și lipsa de tact alături de organele chemate pentru îndeplinirea lor.

Vom trebui să misionăm mai departe inimile cu dragoste și sufletele cu credință.

Nu pasivitatea și scontarea succesului în urma jandarmului, nici satisfacția plină de răutate pentru impasul în care sunt aceste suflete rătăcite și aceste inimi bolnave.

Dragoste caldă cerem și misiune conștientă sfătuim!

Alături de lege să ne punem umărul dragostei; legii salutare, care stăvilește pericolul cu întreaga ei autoritate, noi să-i adăugăm convingerea noastră nestrămutată, de-a misiona și lumina pe acești rătăciți.

Biserica nu cucerește trupuri moarte, iubitorilor confrăți, iar compromisiunile sufletești pe bază de autoritate sunt cele mai periculoase pentru buna ființare și progresare a Bisericii.

Convingerea sectanților cu ajutorul jandarmilor nicicând nu a rodit adesiuni sincere în sânul Bisericii din partea atâtor suflete orfane!

Cazul din Câmpulungul-muntenesc, unde preoții au ațâțat cu ură jandarmii contra tuderiiștilor sancționați îndeajuns de lege, fără lucrul

misionar și fără dragoste creștinească, este edificator atât pentru compromisul sufletesc al acestor nenorociți, cât și pentru comoditatea culpabilă a acelor preoți.

Deaceea, noi să ne ferim de această comoditate și să lucrăm, chiar dacă multora nu le-ar place și i-ar supăra problema aceasta nouă, așa cum e pusă.

Prof. Dr. Petru Rezuș.

Sfințenia copilăriei.

*...adus-au părinții pe
Iisus Pruncul în Ierusa-
lim, ca să-l pue înaintea
Domnului.*

(Evanghelia Întâmpinării Domnului)

Floarea căminului creștin este copilul. Am întrebuițat cuvântul floare nu pentru că poetizez realitatea, ci pentru că uneori omul să lasă mai lesne convins de argumente cari plasticizează — semnificativ — simplul adevăr.

Cine nu știe în lumea copiilor, în împărăția de basm a cugetelor lor, unde realul și fantasticul, cerul și pământul, Dumnezeu și omul se îmbină atât de sublim, acela nici nu poate înțelege sufletul copilului. Sensibilitatea lui de mimoză, — căci rațiunea copilului se filtrează pe calea emotivității — are instinctul intuiției ființei care știe să i se apropie, să i se strecoare în inimă, și care să-l alinte cu inspirată dragoste.

În această ipostază a ființării sale, omul este mai flexibil. Îți trebuie însă multă înțelegere și dragoste nețărnută pentruca să te poți întăpâni în împărăția imaculatului suflet a copilului. — Nu ca să-l robești, ci ca să i te faci prieten. Nu ca să-l derutezi dela sfânta-i copilărie, ci ca să i te potrivești virginei sale inimi. Ți se cere o inimă simplă, nobilă și cuprinzătoare; o inimă asemuitoare inimei dumnezeescului Iisus, care în tovarășia copiilor s'a predat lor cu totul, pentruca așijderea și ei să I se dăruiască. Comuniunea cu aceste plăpânde ființe, este o adevărată revelație! Căci, nu în zadar marele Psiholog — Hristos — a îndemnat pe omul matur să fie asemenea pruncilor, dacă jinduește după împărăția cerurilor, care numai a unora ca aceștia poate fi.

* * *

Câtă deosebire este între copilul ideal și între copilul teribil al zilelor noastre! De fapt plămădeala lui psihică este aceeași, doar atât că omul matur nu vede în nevinovata-i făptură floarea căminului său și nu i se apropie cu sfânta dragoste a dumnezeescului Iisus.

Copilul zilelor noastre este o povară, iar nu un dar dumnezeesc; este un blestem, iar nu o binecuvântare. Sufletul lui primitor nu simte apropierea inimei iubitoare, ci este alăptat din instinctul dragostei animalice și nu din iluminata iubire care suflă duh de sfințenie peste chipul mamei și a pruncului ei. Inima lui nu simte căldura inimei Mamei Marelui Iisus, ori a unui Ioan Înaintemergătorul, sau a altor matroane creștine cari s'au grăbit să-și proștearnă rodul pântecelor lor la picioarele Domnului.

Copilul zilelor noastre este un oaspe nepoftit, care de cele mai multe ori nici nu intră în casa tatălui, ci este alungat înainte de plinirea vremii. — Cât de mult s'a abrutizat omul zilelor noastre! Cel ce este sânge din sângele lui, nu este întâmpinat cu bucurie, pe când cecece naște din dobitoc adesea-l bucură mai mult decât rodul pântecelui său. Toate acestea pentrucă ochii sufletului au orbit și nu privesc în odraslă scânteia divină, care se vrea realizată după finalitatea creștină, ci văd doar balastul material care spre animalica-i viețuire, cere din cele ale materiei, din cele ale cărnii.

Toate acestea pentrucă omul zilelor noastre vede în sine nu o ființă care se prelungește dincolo de golul sicriului, ci un animal rațional, rege al Naturii și cuceritor al terestrelor și astralelor enigme.

Întreaga alcătuire spirituală a omului de azi este subjugată materiei. Orice bun se măsoară în balanța valorilor terestre. Omul spiritual a intrat în agonie. Pare-se că omul tinde a se întoarce la prototipul său ancestral: maimuța, pentruca să nu desmintă catehismul materialismului intrinsec a protopărintelui său Darwin.

Pruncie, floare a căminelor noastre, tu nu mai ești floare, ci, spini și pălămidă pentrucă omul nu vede în tine o binecuvântare cum te-au văzut sfințele mueri, a căror pântece au adrăslit pe eroii miracolului creștin ci, văd blestemul primar care chinue, doare și împovărează traiul Evei zilelor noastre.

Omule, fă-te asemenea copilului, cu suflet nevinovat și simplu, legat de cer și iluminat de sfânta iradiere a schimbării la față a Domnului, având torța inimii aprinsă la flacăra arderii de tot, pentruca să poți vedea în rodul pântecelui tău binecuvântarea cerului, care a picurat în tine scânteia vecinicieii. Numai atunci vei putea înțelege că rodul pântecelui tău, este alter-ego-ul sufletului tău și floare binecuvântată a căminului tău, pe care cu credincioșie biblică „să o pui înaintea Domnului“. (Luca, 2, 22).

Pr. A. Uroș-Doloveanu.

Rezidentul Al. Marta în slujba Banatului

(Continuare)

Aceste cuvinte, ce vibrează de dragoste față de tot ce este românesc, numai inima curată și gura inspirată a rezidentului Marta le-a putut rosti.

Dacă neamul nostru se mândrește cu un asemenea fiu, nu mai puțin *Biserica ortodoxă, are motive tari să fie și ea mândră că*, tocmai acolo unde primejdia este mai mare, *Dumnezeu a trimis omul providențial*, să aducă o totală desrobire și emancipare, sub toate raporturile vieții, materiale și spirituale, poporului român, atât de obidit în trecut.

De mult și-a așteptat acest ținut doctorul, cu rețeta salvatoare, care să-i vindece ranele trecutului, încă nedeplin cicatrizate. Luptând voiniceste, cu credință, ca un adevărat atlet al lui Hristos, *rezidentul Marta a realizat*, în ținutul Timiș, *opere* pentru cari s'au sbătut și luptat generații întregi.

Fără să amintim ceeace a făcut pentru *ridicarea țărânimii române* bănățene, *din sânul căreia a ieșit*, spre a o pune cel puțin pe acelaș plan, privind standardul vieții economice, pe care se găsește populația minoritară, favorizată de regii și împărații austro-ungari, — și fără să apreciem *atmosfera și spiritul de pace instaurat în inimile fraților bănățeni*, adânc răsluite de patimile deslănțuite de diversele partide politice în goana lor nebună după sufragii, — ne ținem de plăcută datorie a încresta aici, că dacă *Testamentul fericitului Mitropolit Andrei Șaguna este* azi fapt împlinit; și dacă pot sălta de bucurie sufletele noastre, în cor cu ale strămoșilor noștri, având în fruntea lor pe aleșii Banatului: nobilul *Andrei Mocioni*, mecenatele *Emanuil Ungureanu*, naționalistul *Aurel Cosma*, Prea Fericitul *Patriarh Miron* etc., această *minune* — cum însuși o numește — este a se atribui în mare parte dragostei de neam și lege a Excelenței Sale rezidentului Marta, care, împreună cu alți fii distinși ai Banatului, după îndelungate lupte și strădăni, au dat acestei provincii, ceeace constituia gloria ei în vremurile de demult: *Episcopia Timișorii*.

Este încă proaspătă în mintea noastră a tuturora *învitarea* pe care Excelența Sa, în calitate de Prim-președinte al Curții de Apel din Timișoara, în anul 1935, a trimis'o aleșilor Banatului, spre a participa la adunarea ce avea să dezbătă marea și ardentă problemă a restaurării Episcopiei Timișorii.

La 22 Septemvrie 1935, în sala prefecturii

din metropola Banatului, în fața a tot ce are Biserica ortodoxă bănățeană mai de valoare și mai bun, în fața intelectualității bănățene, rezidentul Marta, cu o putere de *convingere* întălnită numai la creștinii veacurilor primare, *iluminat* de credința ce-i mistue întreaga ființă, știu să *aprindă* candela *credinței sfinte* chiar și în inimile cărora vântul indiferentismului era gata s'o stingă, așa încât sufletele sutelor de participanți, încălzite la flacăra credinței *marelui preot* al templului dreptății, au fost pe loc mobilizate, încolonate și pornite în cruciada, ce avea să ridice Biserica strămoșească bănățeană din umilința în care-o aruncară vremile de cruntă asuprire politică și național-bisericească.

(Urmează)

Preotul Gheorghe Cotoșman.

Intâmpinarea Domnului.

Acum slobozește pe robul tău în pace, că văzură ochii mei mântuirea ta.

Cu aceste cuvinte primi în brațele sale bătrânul Simeon pe Mântuitorul lumii în sfânta Biserică din Ierusalim.

Prescris era în legea veche, că toată femeia la patruzeci de zile după naștere să se ducă cu copilul la stânta biserică și să ducă și jertfă.

Cei mai bogați duceau câte 2 turturele, iară cei mai săraci 2 pui de porumb.

Vrând să împlinească această lege, Iosif cu Maria (ca și în ziua de astăzi la 40 zile după naștere) luând cu ei doi pui de porumb, ca niște oameni săraci ce erau porniră spre sfânta biserică, și aici îi întâmpină pe ei bătrânul Simeon un venerabil bătrân ca de 80 de ani, care își petrecuse toată viața în post, rugăciune și trică de Dumnezeu.

Acestuia îi făgăduise Dumnezeu că nu va vedea moartea, până nu va vedea pe Mântuitorul lumii.

Acest bătrân luându-l pe brațe zise: „Acesta este pus spre căderea și ridicarea multora din Izrail și dând laudă lui Dumnezeu ca și cum o povară grea îi pică de pe suflet oftă zicând: „Acum slobozește stăpâne pe robul tău în pace, că văzură ochii mei mântuirea ta.

Tot atunci se afla acolo și o femeie văduvă care trăise în văduvie 50 de ani și niciodată nu lipsise dela sfânta biserică și ea încă se învrednici să vadă cu ochii pe acela care a făcut toată lumea. Iată pe scurt înțelesul sărbătoarei de astăzi și ce vedem din aceasta, că pe acești doi

bătrâni prin rugăciune și prin post, Dumnezeu i-au învrednicit să ajungă la adânci bătrânețe, și i-a învrednicit să vadă cu ochii pe Mântuitorul lumii — Iisus Hristos.

Cu aceasta ocaziune voesc să arăt: a) că și noi avem lipsă de rugăciune, b) că rugăciunea e de mare folos pentru noi și c) voi să arăt cum să ne rugăm, ca să ne fie de folos.

Omenirea a avut lipsă în toate vremurile de ajutorul lui Dumnezeu. Ajutorul meu dela Domnul, cel ce a făcut ceriul și pământul.

Poporul jidovesc silit de foame veni la Egipt unde erau bucate destule, dar înmulțindu-se ei Faraon împăratul nu vedea cu ochi buni sporirea lor și căuta să-i asuprească cu tot felul de lucruri grele, să frământa la lut să facă cărămizi, și mâncare abia de le da după apusul soarelui câte o coajă uscată de pâne de orz. Și ei se rugau neîncetat lui Dumnezeu, să-i scape din robia lui Faraon. Și Dumnezeu le trimisă pe Moisi, care îi și scapă.

Dar cine scapă pe prorocul Danil, pe care furia împăratului Nabuhodonosor îl aruncă în groapa leilor ca să-l sfâșie în mii de bucăți. Și leii în loc să se atingă de el, se culcară la picioarele lui ca și niște câni credincioși. (Din viața sfinților. Lascar Moldovanu).

Dar cine scapă pe cei trei coconi din Vavilon: Anania, Azarie și Misail, cari nevrând să împlinescă nebuna poruncă a împăratului celui păgân, de a se închina și aduce jertfa zeului Vaal, fură aruncați în cuptorul cel de foc, — un cuptor mare cel de pâne — și după ce fură aruncați acolo, îngerul lui Dumnezeu focul în roauă îl prefăcu și ostașii puși de pază acolo în loc să audă țipete și vaiete, ei mai vârtos auziră cântarea acelor trei coconi ca un cor ceresc, laudând pe Dumnezeu zicând și grăind: „Pe Domnul lucrurile laudați-l și îl prea înălțați întru tali vecii.

Altul nu i-a scăpat de moarte, decât credința tare în Dumnezeu și rugăciunea. Rugăciunea e coarda sufletului ca și muschii trupului. Celce se lipsește de rugăciune este ca un pește pe care îl arunci pe uscat; ea deosebește pe om de animalele necuvântătoare și îl împreună cu îngerii și tocmai așa e dacă din trupul nostru lipsește sufletul, trupul moare și se strică; tot așa se întâmplă cu sufletul din care lipsește rugăciunea. Sufletul fără rugăciune este mort și urât mirositor. (Învățătură duhovnicești al Călugărilor Calist și Ignatie).

Dar oare Ilie prorocul nu cu rugăciunea făcu de nu ploia 3½ ani și iarăși cu rugăciunea adușă ploaie răcoritoare pe pământ.

Priveghiați și vă rugați — zise Iisus Hris-

tos către învățăceii săi, ca să nu cădeți în ispită (Mat. XX — 41).

Dar cine dintre noi în viața lui nu a avut nici un necaz nici o nenorocire și să nu fi avut lipsă de rugăciune. Chiar acela care nu s'a mai gândit la Dumnezeu, când ajunge la nenorocire oftează din adâncul inimii cu vorbele: Au Doamne!

Dar rugăciunea nu numai că e de lipsă, dar ea aduce și folos și mângâiere omului.

În rugăciune află mângâiere ologul nefericit ce se târaie prin noroiu prin târguri încredințat fiind că rugăciunea îi va ajuta să ajungă odată la fericire.

Că așa învăța Iisus Hristos zicând: fericiti sunteți voi săracilor, că a voastră este împărăția lui Dumnezeu.

Rugăciunea întărește inima văduvei ce plânge lângă sicriul soțului ei reposat.

De se naște omul, de ajunge la cununie, de e bolnav, aleargă la sfânta Biserică, ea prin preotul bisericii să se roage lui Dumnezeu. Rugăciunea ajută la semănături și le face să crească și să aducă roade îmbelsugate, binecuvântate.

În rugăciune și află mângâiere prorocul David care se ruga zicând: „Cu lacrimile mele asternutul meu îl voi uda“. El, împărat puternic și înțelept plângea ca un copil, încât dupăcum însuși zice: lacrimile mele s'au făcut o trebuință ca și pâinea de toate zilele. Și pentru ce? un singur păcat făcuse, că trimțând în linia de foc pe căpitanul Urie, dupăce acesta nu muri de glonțul dușmanului, fu împușcat de un soldat anume pus la cale de David, așa ca neturburat să poată trăi cu muierea lui Urie, din care s'a născut înțeleptul Solomon.

În stânta Biserică din Milano se află o icoană, ce reprezintă pe împăratul David cum plânge, iar din jos e un înger care ține un vas în care îi sprijinește lacrimile sale și din jos e scris: „David o singură dată au păcătuit și au plâns totdeauna, iar tu creștine păcătuești neîncetat și nu plângi nici odată“.

Și acum să vedem cum trebuie făcută rugăciunea.

Rugăciunea adevărată provine din inimă curată. Dacă cineva e plin de păcate, rugăciunea nu i-o ascultă Dumnezeu. Sfântul Ioan Evangelistul la cap. IX. v. 31 zice: „Pe păcătoși nu-i ascultă Dumnezeu, ci de este cineva cu frică de Dumnezeu, și face voia Lui, pe acesta îl ascultă.

Rugăciunea ce o facem să nu fie numai din vârful limbii, sau din obicei, ci atunci când ne rugăm să lepădăm dela noi ori ce gând

la cele lumești și cu toată inima, cu tot sufletul și cu tot cugetul nostru să ne ridicăm mintea la Dumnezeu, știind că în rugăciune cele două firi, îngerească și omenească se întâlnesc, iar cântarea Herovicului ne îndeamnă cu vorbele: „Toată grija cea lumească să o lăpădam“.

Cine dară nu se roagă la Dumnezeu cu inimă curată, acela e un înșălătoriu, un mincinos, un fariseu. Acela numai pentru ochii lumii se roagă, dar inima lui e plină de răutate ca și balta plină de noroiu.

Să ne rugăm și noi ca vameșul din Sfânta Scriptură cunoscând că suntem păcătoși și nu venind în sfânta biserică prin șoapte și vorbe unul cătră altul să împiedecăm și pe ceilalți a se ruga în liniște lui Dumnezeu și atunci Dumnezeu cunoscând inima noastră, va asculta rugăciunea și ne va împlini cererea noastră, răsplătindu-ne cu sănătate, cu viață mai liniștită și mai tihnită, cu sporiu îmbelșugat la lucrul mânelor noastre, amin!

Pr. Victor Popovici.

Cosmogonia biblică și teoriile științifice.

(Continuare)

De Pr. I. Firca.

Relativismul lui *Einstein* e însă acel care a venit în ultimul timp să răstoarne mecanica clasică a lui *Newton*, — pe care s'a clădit de altfel tot progresul civilizației noastre¹⁾ — revizuiind și luând într'o nouă accepțiune noțiunile de spațiu și timp.

Un adept al relativismului a spus că „*Einstein* a scos gravitația universală din „splendida sa izolare“ și a legat-o docilă și învinsă, de carul triumfal al mecanicii sale. Mai mult, el a dat celebrei legi a lui *Newton* o formă mai exactă și pe care experiența — judecată fără apel — a recunoscut-o drept singura corectă.“²⁾

1) Cf. L'Abbé Moreux, op. cit. vol. I, p. 6.

2) Charles Nordmann: „*Einstein și Universul*“, trad. Leonard. București, Cugetarea, p. 96.

Una din tezele relativiste afirmă că principiul inerției lui *Newton*, deși verificat experimental prin foarte numeroase experiențe, totuși nu ar avea deloc caracterul unui adevăr matematic evident, nu ar fi adică un adevăr riguros, ci ar corespunde numai, aproape, la ceace se constată în mod practic.

O altă teză a mecanicii relativiste precizează că masa corpurilor nu e constantă — așa cum se presupunea în mecanica clasică — ci ea variază cu înălțimea corpului considerat. Dar și distanța între corpurile cerești nu e o constantă, ci tot o variabilă, fiind diferită după poziția relativă a stelelor între ele, ca și după locul din cosmos de unde ar fi contemplate de un observator. Deși diferența între aceste variații și între datele corespunzătoare constatate de mecanica clasică este puțin apreciabilă, aparent, totuși ea nu e neglijabilă, așa cum calculele arată.

În orice caz dacă atât masele cât și distanțele nu pot fi exprimate printr'o valoare constantă, urmează că nici legea atracției universale nu poate avea formula simplă enunțată de *Newton*. (Vezi același pp. 97 sqq.)

Gravitatea, după einsteiniei nici n'ar fi o forță, cum o concepea *Newton*, ci numai o proprietate a spațiului în care se mișcă liber corpurile.³⁾ De aci pornind *Einstein* ajunge la o lege a gravității aproape identică cu a lui *Newton*, lege care ar fi capabilă să explice anomalile mișcării lui *Mercur*, pe cari în zadar a încercat să le lămurească astronomia clasică.⁴⁾ Și cu toată această superioritate a legii einsteiniene, relativității înșiși sunt convinși că ea nu poate fi ultimul cuvânt al științelor umane în acest domeniu.⁵⁾

În directă legătură cu mecanica cerească, *Geometria* clasică sau *eucldiană*, care se baza pe un anumit număr de axiome și postulate⁶⁾, astăzi nu mai e stăpână fără rival. Afirmăția ei fundamentală că linia dreaptă este drumul cel mai scurt între două puncte, este răsturnată mai nou prin geometrii construite tot atât de logic de *Riemann*, *Bolyay*, *Lobatchewski*, *Poincaré* etc.⁷⁾ De unde postulatul lui *Euclid* afirmă că printr'un punct nu se poate duce decât o singură paralelă la o dreaptă dată, *Riemann* învață că printr'un punct nu se poate duce nici o dreaptă paralelă la o dreaptă dată, adică nici o linie care să n'o întâlnească niciodată. Și pe această afirmație el construiește o geometrie perfect coherență.⁸⁾

În domeniul *Fizicii* și al *Chimiei*, care părea în veacul trecut cel mai adecuat concepției materialiste⁹⁾ și citadelă a acestui fel de a privi lumea, câte fluctuații teoretice nu au fost! Principiul primordial al lumii îl punea — în antichitate — *Thales din Milet* în apă, *Anaximenes* în aer, *Heraklit* în foc, *Xenofon* în pământ, iar *Leucipp* și *Democrit* învățau despre atomi.¹⁰⁾ Astăzi toate aceste „elemente“ au fost disociate, iar numărul corpurilor simple ce alcătuiesc complexitatea lumii materiale ridicat la 92.

Atomii înșiși nu s'au bucurat în lungul veacurilor de aceeași considerație și contemplație din partea oamenilor de știință. Indivizibili la început — cum și numele îi arată, — părăsiți și lăsați uitării mai muft de două mii de ani, reintroduși în știință la începutul secolului al XIX-lea, astăzi fiecare din ei este un *microcosmos*, „o întreagă lume extraordinară de complexă“¹¹⁾ a cărei structură reproduce sistemul

3) Cf. ibidem, p. 104.

4) Cf. ibidem, p. 140.

5) Cf. ibidem, p. 140.

6) Cf. ibidem, p. 119.

7) Cf. ibidem, p. 121.

8) Cf. ibidem.

9) Cf. J. Folliet: „*L'Église et notre temps*“, art. în *Apologétique. Nos raisons de croire etc.* p. 697.

10) Vezi Petru Bogdan: „*Radioactivitatea și structura materiei*“ Iași, 1929. p. 5.

11) Emile Boutroux, op. cit. p. 4.

solar, având un nucleu încărcat cu electricitate pozitivă în centru — *protonul* — și un număr mai mic sau mai mare de *electroni* cu sarcini electrice negative, gravitând în jurul protonului la distanțe precise și învârtindu-se cu iuțeli anumite pe traectorii eliptice sau circulare conform legilor lui Kepler.¹²⁾ Asemenea puncte nu mai sunt însă materiale, ci doar unități de energie. Se ajunge astfel la paradoxul că materia e inexistentă, că în ultima analiză nu e decât energie! Și aceasta o mărturisesc materialiștii înșiși!¹³⁾

Dela simplitatea metafizică și patriarhală din vremea lui *Democrit*, azi atomul a ajuns un univers în miniatură, extrem de complex, punând pe gânduri pe oamenii de știință, căci în loc de a mai fi el un principiu suficient de explicație pentru alte fenomene, trebuie explicat el însuși.¹⁴⁾ La „Congresul pentru înaintarea științelor din România“ ținut la București în Maiu 1934, Dl profesor *Vălcovici* a declarat în acest sens, că în situația actuală e necesară apariția unui nou *Copernic*, care să pună ordine în/haosul din atom.¹⁵⁾

Un exemplu tipic de variabilitate de teorii în domeniul Fizicii e acel al *luminii*. După vechea teorie a lui *Kepler*, *Newton*, *Laplace*, lumina era considerată ca un șir de corpuscule, de particule materiale emise de un izvor luminos, propagându-se în linie dreaptă și cu aceiași viteză. (*Teoria emisiunii*)¹⁶⁾

Mai târziu *Huyghens* formulează *teoria ondulatorie* a originii luminii, după care lumina ar fi datorită unei mișcări vibratorii, care se propagă prin unde. Un număr de fenomene fizice ca *interferența*, *difracția*, *polarizația*, greu de explicat prin emisiune, păreau a da dreptate ipotezei ondulatorii.¹⁷⁾ Experiențe migăloase și con-

vingătoare făcute de *Young*, *Frésnel*, *Foucault* etc. dădeau impresia că această teorie va fi veșnică.¹⁸⁾ Și de fapt în tot secolul al XIX-lea a domnit fără rival.¹⁹⁾

Dar *Maxwell*, marele fizician englez, descopere că lumina e identică cu electromagnetismul (*teoria electro-magnetică*) amândouă acești forțe supunându-se acelorași legi. Pentru a explica propagarea la distanță a acțiunilor magnetice și electrice, *Faraday* admitea existența unui *fluid inductor* pe care *Maxwell* mai apoi îl consideră nu numai analog dar absolut identic cu eterul din ale cărui vibrații naște unda luminoasă. În 1888 *Hertz* izbuteste să producă experimental perturbații electro-magnetice, propagându-se prin unde și posedând în diferite grade toate proprietățile luminii, constituind o adevărată sinteză a acesteia. Aceste unde, cari au permis dezvoltarea telegrafiei fără fir și a radio-difuziunii au așezat pe temelii solide și cari păreau inatacabile teoria electromagnetică a luminii.²⁰⁾

Experiențele lui *Lorentz* și *Thomson*, pornind de aci, demonstrează că electricitatea aderă la materia ponderabilă, formând *ionii*, cari sunt o realitate absolut obiectivă. *Lorentz* arată că mișcarea electronilor e cauza circuitului electric și a oricărei unde electromagnetice. (*Teoria electronică*).²¹⁾

(Urmează)

La telegrama trimisă Majestății Sale cu prilejul serbării dela 24 Ianuarie a. c. de comandantul Cohortei F. N. S. dela Academia noastră teologică Dr. Zeno Munteanu, s'a primit următorul răspuns telegrafic:

Majestatea Sa Regele mă însărcinează a vă transmite înalte mulțumiri pentru sentimentele de devotament exprimate de Dumneavoastră cu ocazia aniversării Unirii tuturor românilor și a depunerii jurământului de credință a studenților Academiei Teologice.

Mareșalul Curții Regale.
CONSTANTIN FLONDOR

12) Cf. Prof. Dr. Johannes Riem: „*Weltenwerden. Eine Kosmogonie*“. Colecția „Natur und Bibel in der Harmonie ihrer Offenbarungen“. Hamburg 1925, p. 4.

13) *Rutherford*, *Döbye* și *Bohr* sunt teoreticienii acestor atomi, a căror structură energetică și număr de sarcini electrice sunt determinate de poziția lor relativă în sistemul periodic al elementelor.

Un atom al fizicii moderne aproape că nu mai are masă, care e concentrată exclusiv în sâmburele protonic, ci numai energie. După asemenea teorii întreaga masă materială a pământului ar putea încăpea comod într-o clădire mai mare. (Ibidem, pp. 4—5)

(În legătură cu concepțiile moderne asupra structurii materiei se pot vedea: W. Nernst, *Theoretische Chemie* (1926); R. A. Millikan, *L'Electron*; Niels Bohr, *Ueber den Bau der Atome* (1925). J. Perrin, *Les atomes*. În românește P. Bogdan, *Radioactivitatea și structura materiei* 1929. Dr. Chr. Musculeanu: *Constituția materiei*, 1924, în care existența moleculelor și atomilor e dedusă din studiul colozilor.)

14) Cf. *Boutroux*, op. cit. p. 4.

15) Se pare că această structură a atomilor să fie cea adevărată. Căci în luna Martie 1939 fizicianul *Phibaud* dela Facultatea de științe din Lyon, bombardând atomii de *Uranium* cu neutroni, i a desfăcut în *Brom* și *Lantan*, eliberând totodată în clipa exploziei peste 100 milioane volți de fiecare atom.

16) Cf. A. Boutaric: „*Précis de Physique*“, 2-e édit. Paris, 1928, p. 626; cf. *Lapparent*, op. cit. etc.

17) Ibidem, pp. 626—27.

18) A. de Lapparent, op. cit.

19) Cf. L'Abbé Moreux, op. cit. v. I. p. 6.

20) Cf. *Lapparent*, op. cit.; Cf. *Boutaric*, op. cit. p. 628.

21) Ibidem: ibidem p. 628.

22) Cf. *Boutaric*, op. cit. p. 628.

23) Cf. A. de Lapparent, op. cit.; Cf. L'Abbé Moreux, op. cit. p. 6.

ȘTIRI

Hirotonirii. Prea Sfințitul Parinte Episcop a binevoit să hirotoniască întru preoți pe următorii candidați: *Dănilă Puia* pentru Cornereva, *Ioan Săbăilă* pentru Plavișevița cu filia Tisovița și pe *Pavel Bîlcă* pentru Rugi.

Intru amintirea lui Ioan Popasu... Școala Normală de învățători din Caransebeș care poartă numele episcopului Ioan Popasu și-a comemorat la 30 Ianuarie a. c., — sărbătoarea Sfinților Trei Erarhi — pe Patronul său. La parastasul oficiat în biserica Sfântului Ioan după sf. liturgie preotul-catihet Traian Lazăr a evocat memoria marelui întemeietor de școală și așezăminte românești, Ioan Popasu.

Din activitatea Cercului Francez din Caransebeș. Joi s'a inaugurat cea dintâi conferință, vorbind dl. George Cazenave despre „*Cadrul geografic și etnic al Franței*”. Cu spiritul fin și locvacitatea caracteristică francezilor, conferențiarul a întreținut aproape o oră publicul nostru descriind frumusețile naturale și caracterul poporului francez.

Contribuția eparhiei noastre pentru armată este considerabilă. Gazetele de pretutindeni subliniază inegalata contribuție a Banatului. Deunăzi s'a espediat dela centrul episcopiei un colet de circa 20 kg. conținând mănuși, ciorapi și cămăși de lână pregătite de maicile dela Mănăstirea Sf. Ilie dela Isvor. Maicile și ajutoarele lor pe lângă munca de toată ziua care singură le asigură existența au mai găsit timp să lucreze și pentru ostașii Țării. Laudă lor!

Pentru Muzeul eparhial a binevoit să doneze o carte veche slavonească preotul Nicolae Sintescu din Logoj. Cartea este tipărită la Lemberg (Lwow) în anul 1630. Cartea se păstrează în condiții escelente. Esprimăm și pe această cale adânc simțite mulțumiri părintelui Nicolae Sintescu din Logoj.

Mulțumită publică. Ținem să aducem mulțumiri și pe această cale celor ce cu obolul lor au întreținut și au împodobit sfânta capelă ort. rom. din Câmpia în anul ce s'a scurs.

Au donat sume de bani: Ven. Cons. Eparhial 4000 lei, Ținutul Timiș 5000 lei, Primăria comunei Câmpia 4120 lei. Biserica ort. rom. din Timișoara fab. prin Preot M. Șora 500 lei, în total 13.620 lei. Stolul Gimnazului român de fete Timișoara de sub cond. On. Directoare Adriana Savii una cutie pentru cuminecătură 600 lei, un disc cu stelute 600 lei, una copie 150 lei, două sfeșnice 420 lei, una cădelniță 420 lei, una cruce 200 lei, un clopoțel 110 lei, una căldărușe 400 lei, două iconi 100 lei, una acoperitoare pentru analog lucrată de o străjeră 500 lei, în total 3500 lei. Obiectele sunt din argint și argintate. D-na văd. Jagodici (fca avocatului Roșu) din Biserica Albă una icoană pictată pe pânză 1500 lei. Stolul școlii primare de fete din Timișoara II de sub conducerea D-rei dir. E. Cloașe una acoperitoare pentru analog 500 lei. Liceul Traian Doda Caransebeș de sub conducerea dl dir. M. Armaș un rând de ornate noi gălbuie 10.000 lei precum și una icoană 500 lei. Dl Prof. C. Otonoga Caransebeș, una icoană 500 lei. D-na M. Catescu Lugoj la apelul Prea On. protopop Dr. Mihăescu a trimis una cruce de lemn și una icoană în valoare de 500 lei. D-na Ana Mircea dir. Orfelinului comunal din Timișoara II una acoperitoare pentru sf. Prestol 2000 lei. D-na Sofia Păsulă Timișoara II str.

Cogălniceanu 3 cinci stihare gălbuie 2500 lei. Familia Secheșan din Timișoara IV str. Gării, care fiind și fiul comunei a donat — pe lângă îndemnul ce l-a dat și altora — personal un epital 2250 lei, una icoană 450 lei, una tavă de argint 300 lei, în total 3000 lei. Tot D-sa a mai colectat până în prezent suma de aproape 2000 lei pentru ridicarea unei Troițe în comuna natală Câmpia. Au mai donat: fam. C. Vucu, E. Andrei, E. Baldovină, G. Suru, S. Mioc, E. Brânzei și E. Laie câte un ștergar pentru pus la icoane în valoare totală de 500 Lei. Iar locuitorii V. Suru, V. Luțu, C. Vucu, M. Brânzei, I. Popescu și I. Andrei au donat din puținul lor, făina necesară pentru întregul an la facerea pescurelor. Fundațiile Regale prin sfânta Patriarhie o serie de icoane sfinte aplicate pe carton în valoare de 500 lei. P. Oancea Timișoara patru ruzi pentru baldachin 400 lei. Un necunoscut un foi pentru aprinderea jarului în cădelniță 50 lei. În total 26.950 lei.

Înceind cu liturgicile cuvinte „și sfințește Doamne pe cei ce iubesc podoaba casei Tale”, rugăm Ceriul să le răsplătească. *Pr. Plinius Oancea.*

Concurs

În baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 6389 B. ex 1939 din 4 Noemvrie, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „*Foia Diecezană*” pentru postul de preot la parohia vacantă de clasa II-a din comuna **Brebul** protopresbiteratul Caransebeșului.

I. Beneficii.

1. Sesiunea parohială în extensiune de 105 jugăre.
2. Birul parohial.
3. Veniturile stolare uzate.
4. Casă parohială cu grădină și cu supraedificatele economice necesare.

II. Indatoriri.

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea ecalificațiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-și înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Brebul prin Prea On. Oficiu protopopesc al Caransebeșului.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Brebul, din ședința consiliului parohial ținută la 26 Noemvrie 1939.

Președinte :

Coriolan Draghici
preot administrator.

Secretar :

Ion Ișfan.

În conțelegere cu Oficiul protopopesc :

Isaia Suru
adm. protopop.

În baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 6331 B. ex 1939 din 4 Noemvrie a. c. se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Foaia Diecezană”, pentru postul de preot la parohia I-a de clasa II-a din comuna **Sacoșul-mare** protopresbiteratul Buziaș, devenită vacantă în urma renunțării la această parohie a preotului Cornel Pițigoi.

I. Beneficii.

1. Sesiunea parohială în estindere de 32 jughere.
2. Veniturile stolare uzitate.
3. Casă parohială cu grădină și cu supraedificatele economice necesare.

II. Indatoriri.

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă renumerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificarea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din **Sacoșul-mare** prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Buziașului.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie însă nicidecum în ziua de alegere.

Sacoșul-mare, din ședința consiliului parohial ținută la 19 Noemvrie 1939.

Președinte :

Emanuil Pirtec
paroh.

Secretar :

D. Birișcu
inv.

În concordanță cu oficiul protopresc.

Nr. 6799 B. ex 1939.

Acest concurs se aprobă și se publică cu aceea, că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisului consistorial dtdo 3 Martie 1914 și respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B. ridicat și la valoare de concluz sinodal, cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum și avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 258/1928 din 13 Nov. 1929 — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă a dotațiunii preoțești.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută în 12 Decemvrie 1939.

1-3

Episcopul :
† **VASILE**

Toți bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

Convocare.

On. membrii ai societății anonime „Craina” din Iablanița, se convoacă prin aceasta la

Adunarea generală extraordinară.

pentru ziua de **18 Februarie 1940**, care se va ține la sediul societății din Iablanița, la ora 15.

Ordine de zi :

1. Lichidarea societății și fixarea termenului de sistare a funcționării.
2. Eventuale propuneri și hotărâri în legătură cu cauza dela puñctul 1.

Iablanița, la 31 Ianuarie 1940.

Iosif Șandru
președinte.

Fișteag
secretar.

Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 2018/1939 c. f.

Publicațiune de licitațiune și condițiile de licitațiune.

În cauza execuțională pornită de următorul Banca Banatului din Caransebeș contra următorului Jucu Drina (fost căs. cu Răduți Achim), Gutu Traian și soția sa Jucu Roza domiciliați în Caransebeș la cererea următorului, Judecătoria ordonă, licitațiune execuțională în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înseris în c. f. a comunei Caransebeș (din circumscripția Tribunalului Caransebeș) No. c. f. 2468 sub No. de ord. A. + 4 sub No. top. 833/11 casă No. 12 în Intravilan 127 stp. prețul de strigare 96.000 Lei, pentru încasarea creanței de 40.000 Lei capital interese legale dela 20 Iunie 1938, cheltuieli de proces și de executare de 2852 Lei, fixate până acum, cheltuieli de 1076 Lei fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua **20 Februarie 1940 ora 9** în localul oficial a Cărților funduare.

Caransebeș la 21 Octomvrie 1939.

Judecător **Leo Pető.**

Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:

D. Lăzărel directorul c. f.

La „Librăria Diecezană”
din Caransebeș, se află de vânzare:

Smirnă kgr. à **270 lei**

Tămăie (lacrimă) „ „ **230** „